

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod: 12 Hydref 2021

Aelod Cabinet: Cynghorydd Gareth Thomas

Swyddog Cyswllt: Sioned Williams

Rhif Cyswllt: 01286 679547

Pwnc: ADRODDIAD HERIO PERFFORMIAD AELOD CABINET ECONOMI A CHYMUNED

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

Y RHESYMAU PAM FOD ANGEN PENDERFYNIAD

Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad yn effeithiol

---

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelod Cabinet Economi a Chymuned. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd yn erbyn addewidion Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.
- 1.2 Hoffwn eich atgoffa bod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu gennyf mewn cyfarfod o Uwch Dîm Rheoli'r Adran 14 Medi 2021, oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolwyr o'r Pwyllgor Craffu.
- 1.3 O ystyried y galw ychwanegol sydd wedi bod ar wasanaethau'r Adran dros y misoedd diwethaf yn sgil effaith COVID 19, dwi'n fodlon iawn gyda perfformiad y gwasanaethau. Mae rhai gwasanaethau wedi cael eu hailgynllunio gyda modelau darparu gwasanaeth newydd mwy cynaliadwy yn cael eu cyflwyno i sicrhau diogelwch staff a defnyddwyr gwasanaeth. Mae rhai gwasanaethau wedi gorfod newid eu blaenoriaethau yn llwyr a gwyro staff i ymdopi gyda'r galw ychwanegol i gefnogi busnesau ac ymdopi i'r cynnydd sylweddol mewn nifer ymwelwyr i'r ardal. Dwi'n gefnogol iawn i'r newidiadau hyn sydd wedi cael eu cyflwyno i ymateb i'r galw ond bydd rhaid ail-edrych ar yr adnoddau i ailfodelu a chynnal gwasanaethau i'r dyfodol.

2. PROSIECTAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD 2018-2023 [Blaenoriaethau Gwella]

Prosiect 1: Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru

- 2.1 Gwelwyd cynnydd sylweddol yn y cynllun yn ystod y flwyddyn hyd yn hyn. Cymeradwywyd cynlluniau busnes cychwynol sawl cynllun o fewn Cynllun Twf Gogledd Cymru gan gynnwys rhai sy'n flaenoriaeth i Wynedd megis y Ganolfan Economi Wledig yng Nglynllifon a Chanolfan Prosesu Signal Digidol Prifysgol Bangor. Mae swyddogion ac Aelodau yn parhau i gyfrannu'n sylweddol i waith y Bwrdd Uchelgais Economaidd i sicrhau y bydd yn cyflawni. Mae [linc yma](#) i adroddiad sy'n cynnwys mwy o fanylion am y cynnydd ar y gwahanol brosiectau twf.

Prosiect 2: Creu Swyddi Gwerth Uchel

- 2.2 Mae'r her economaidd sydd wedi deillio o'r argyfwng coronfeirws wedi effeithio ar waith y cynllun yma yn ystod y flwyddyn ddiwethaf gyda busnesau yn oedi eu cynlluniau i fuddsoddi a datblygu. Mae'r rhaglen yn cynnwys ystod o weithgaredd gan gynnwys gwaith gyda sectorau sy'n debygol o greu swyddi da (megis y cyfryngau / digidol), datblygu cyfleoedd ar gyfer gwaith sy'n talu'n dda o fewn sectorau presennol a paratoi disgyblion ysgolion Gwynedd i fanteisio ar y cyfleoedd. Mae'r cynllun hefyd yn sicrhau fod datblygiadau all greu nifer mawr o swyddi da yn symud ymlaen ac mae'n galonogol nodi cynnydd pwysig yn y ffrwd gwaith yma yn ystod y misoedd diwethaf, yn benodol:

- mae Cwmni Eginio wedi ei sefydlu gan Lywodraeth Cymru i hwyluso sicrhau datblygiadau pellach ar y safle i'r dyfodol.
- mae parhad buddsoddiad perchnogion safle Llanbedr yn galonogol er bod penderfyniad y Llywodraeth i adolygu cynlluniau ffyrdd wedi creu ansicrwydd o ran y bwriad i wella'r mynediad i'r maes awyr – buddsoddiad sydd yn allweddol i wireddu potensial llawn y safle i greu swyddi da i drigolion lleol.

Prosiect 3: Arloesi Gwynedd Wledig

- 2.3 Mae ein hymdrechion i sicrhau ffyniant ein hardaloedd gwledig yn parhau er bod rhaglen ARFOR wedi dod i ben. Mae'r gwersi a ddysgwyd trwy'r prosiectau wedi cael eu dadansoddi a dwi'n falch fod ein hymdrechion yn lleol i dorri tir newydd gyda'r rhaglen yn derbyn cydnabyddiaeth eang ac yn gwireddu canlyniadau go-iawn. Er enghraifft, mae'r cymorth darparwyd drwy'r grant Cymorth i Fentro am arwain at greu 60 o swyddi newydd ac mae'r cynllun Llwyddo'n Lleol wedi arwain at greu 22 o fusnesau newydd gan bobl ifanc lleol yng Ngwynedd a Môn (gellir cael blas pellach o weithgaredd ARFOR yn <https://bwrlwmarfor.cymru/>). Mae'r Cyngor wedi gwneud achos i Lywodraeth Cymru i barhau i fuddsoddi yn y rhaglen i'r dyfodol.
- 2.4 Y tu hwnt i ARFOR, mae Grŵp Gweithredu Lleol y rhaglen LEADER yng Ngwynedd yn parhau i arloesi gan weithredu ystod o gynlluniau i gefnogi cymunedau a busnesau gwledig yn arbennig yn sgil yr heriau yn deillio o'r pandemig o fewn meysydd megis trafnidiaeth gymunedol, masnachu ar-lein a chefnogi'r stryd fawr gan gyflwyno technoleg i fesur defnydd canol trefi

ledled y sir. Gellir cael golwg ar waith LEADER yng Ngwynedd drwy ymweld â www.facebook.com/ArloesiGwyneddWledig a derbyn diweddariad rheolaidd drwy danysgrifio i'w cylchlythyr [yma](#).

Prosiect 4: Hybu Canol Trefi

- 2.5 Mae pwyslais y prosiect hwn wedi cael ei wyro yn sgil COVID, ond mae pecyn o welliannau amgylcheddol yn cael eu gweithredu ar hyn o bryd yn sgil llwyddiant i ddenu grantiau gan Llywodraeth Cymru. Mae'r pecyn hefyd yn cynnwys datblygu isadeiledd digidol mewn canol trefi er mwyn cynnig wi-fi, llwyfan marchnata a chyd-fasnachu newydd, modd o gasglu a rheoli data ar batrymau defnydd canol tref. Mae'r gwaith o ddatblygu prosiectau fel rhan o Gynllun Adfywio Canol Dinas Bangor yn parhau, gan ystyried cyfleoedd ariannu newydd ar gyfer prif drefi'r sir. Mae materion eiddo gwag hefyd wedi derbyn sylw, gyda'r bwriad o sefydlu grŵp trawsadrannol er mwyn datblygu cynllun gweithredu penodol.

Prosiect 5: Rhoi Treftadaeth Llechi Gwynedd ar Waith

- 2.6 Dwi'n falch iawn o lwyddiant yr Adran i arwain ar y gwaith o sicrhau Dynodiad Treftadaeth Byd i Dirlun Llechi Gogledd Orllewin Cymru ar 28 Gorffennaf 2021. Cafwyd sylw eithriadol yn y wasg yn lleol, cenedlaethol a rhyngwladol a crewyd bwrlwm a balchder yn y cymunedau. Mae gweithgareddau rhaglen LleCHI wedi parhau o fewn cymunedau a dros y misoedd diwethaf mae Dyffryn Nantlle wedi creu anthem, murluniau wedi eu creu ar draws yr ardal, arddangosfeydd amrywiol wedi eu cynnal a gwaith Llysgenhadon Ifanc wedi parhau. Ers y cyhoeddiad am y dynodiad, mae trafodaethau wedi parhau gyda Cronfa Loteri Dreftadaeth, Llywodraeth Cymru, Amgueddfa Cymru a phrif bartneriaid ar strwythur cyllido posib ar gyfer y dyfodol gyda cais grant i'r cymunedau drwy raglen LleCHI 2 yn cael ei baratoi.
- 2.7 Dros y misoedd nesaf byddwn yn cytuno ar strwythur gweithredu newydd ar gyfer y Bwrdd Llywio a'i is-grwpiau, datblygu ceisiadau am gyllid i weithredu Cynllun Dehongli, ymgynghori ar y Canllaw Cynllunio Atodol ac yn cyhoeddi llyfryn 'Gofalu am ein Tirlun Llechi' a Chanllaw Dylunio Cymunedol. Byddwn hefyd yn ceisio sicrhau'r buddion gorau i gymunedau a busnesau Gwynedd yn sgil y dynodiad.

Prosiect 6: Elwa o Dwristiaeth

- 2.8 Mae gwaith wedi ei wneud er mwyn cytuno ar egwyddorion twristiaeth Gwynedd fydd yn sail i gynllun rheoli i'r dyfodol. Mae Grwp Gweithredol hefyd wedi ei sefydlu i edrych ar ymateb i sefyllfa COVID ar gyfer tymor 2021. Mae'r trefniadau wedi eu trafod yn y Pwyllgor Craffu ac yn chwarter cyntaf eleni mae'r Cabinet wedi cytuno ar ddogfen ymgynghori. Y bwriad ydi cynnal cynhadledd cyn diwedd y flwyddyn i gyflwyno'r egwyddorion i gymunedau a busnesau Gwynedd gyda chyfle i fwydo sylwadau cyn i'r weledigaeth a'r Cynllun Gweithredu gael ei fabwysiadu yn 2022.
- 2.9 Bydd y Cynllun yn gosod cyfeiriad i bolisiau a gweithgareddau ar draws adrannau'r Cyngor ac Awdurdod Parc Cenedlaethol i'r dyfodol a bydd angen plethu'r gwaith yn drawsadrannol e.e. i'r Adolygiad o'r Cynllun Datblygu ar y cyd a'r Fframwaith Adfywio.

Prosiect 7: Busnesau'n Cael Cymorth i Ffynnu

- 2.10 Mae'n parhau'n gyfnod ansicr i fusnesau Gwynedd o ganlyniad i COVID-19 a Brexit er gwaetha'r prysurdeb a welwyd yn y sir yn ystod cyfnod yr haf. Drwy'r cynllun hwn rydym yn cynnal ein ffocws ar ddarparu cymorth a chefnogaeth i fentrau'r sir a hynny drwy gydweithio ar draws adrannau'r Cyngor. Yn ystod y misoedd diwethaf rydym wedi parhau i ddarparu cefnogaeth ariannol i helpu busnesau oresgyn gan gynnig arian i 71 o fusnesau rhwng Mehefin a Gorffennaf. Rydym hefyd wedi dal ati i sicrhau fod ein busnesau gyda'r wybodaeth sydd ei angen arnynt i gadw eu staff a'u cwsmeriaid yn ddiogel a chael mynediad i bob cymorth sydd ar gael. Mae dros 4,300 o fusnesau yn derbyn ein bwletinau gwybodaeth erbyn hyn.
- 2.11 Mae'r awydd i sefydlu a datblygu busnesau wedi dychwelyd yn ddiweddar a bydd ffocws cynyddol yn ein gwaith yn ystod y misoedd nesaf ar sicrhau fod cymorth a chynghor priodol ar gael i helpu cwmnïau lleol gyflawni eu potensial a chreu gwaith o ansawdd i bobl Gwynedd. Ond rhaid imi dynnu eich sylw i allu'r gwasanaeth i gynnal y lefel o gymorth i fusnesau. Mae staff wedi eu gwyro dros dro o wahanol wasanaethau yn yr Adran dros y flwyddyn diwethaf er mwyn gallu ymdopi gyda'r galw am gymorth gan fusnesau. Dwi wedi gofyn i'r Adran adolygu'r strwythur staffio i edrych ar sut bydd modd cynnal y gefnogaeth yma i'r dyfodol.

Prosiect 8: Pobl Gwynedd yn Chwarae Rhan lawn yn y Byd Gwaith

- 2.12 Mae'r farchnad llafur yng Ngwynedd wedi gweld newidiadau sylweddol dros y misoedd diwethaf. Yn ystod cyfnod y gaeaf bu diweithdra yn y sir yn uwch na fu am flynyddoedd, 4,365 yn hawlio budd-daliadau diweithdra yng Ngwynedd ym mis Chwefror. Erbyn cyfnod yr haf roedd y sefyllfa wedi newid yn llwyr gyda 2,985 yn hawlio budd-daliadau diweithdra gyda busnesau yn chwilio am weithwyr ac yn adrodd anawsterau wrth recriwtio.
- 2.13 Drwy'r cyfnod mae tîm Gwaith Gwynedd yn y Cyngor wedi ymateb yn gyflym ac yn hyblyg er mwyn cyfarch yr angen. Cyflwynwyd cymorth i weithwyr oedd yn colli eu gwaith i finio i eu sgiliau a'u cynnal rhag mynd yn segur, yn cynnwys cydweithio gyda partneriaid i gyflwyno cynllun penodol i gefnogi pobl ifanc drwy raglen 'Kickstart' Llywodraeth y DU. Yn fwy diweddar, mae'r tîm wedi bod yn helpu busnesau i hyrwyddo swyddi a recriwtio gan fod nifer wedi adrodd anhawster dod o hyd i weithwyr (yn cynnwys y cynllun Kickstart lleol). Mae 112 o bobl wedi sicrhau gwaith o ganlyniad i'r help maent wedi ei dderbyn gan y tîm rhwng mis Ebrill a Gorffennaf 2021.
- 2.14 Mae'r maes gwaith yma yn parhau'n flaenoriaeth; mae risg i'r nifer di-waith yn y sir gynyddu eto wedi cyfnod yr haf ac wrth i'r cynllun ffyrlo ddod i ben. Roedd 6,400 o bobl ar ffyrlo yng Ngwynedd 30/04/21, sydd yn 14% o'r farchnad lafur. Mae'r angen i sicrhau fod trigolion lleol yn meddu'r sgiliau i sicrhau mwy o'r swyddi sy'n talu yn y sir am barhau i fod yn her yn ystod y blynyddoedd i ddod.

Prosiect 9 : Lluio Cynllun Adfywio ar gyfer ein Hardaloedd

- 2.15 Mae Bwrdd Adfywio'r Cyngor wedi cefnogi'r bwriad o ddatblygu Fframwaith Adfywio Newydd ar gyfer y Sir, ond bu'n rhaid gohirio'r gwaith llynedd oherwydd y pandemig. Yn gynharach eleni penderfynwyd i fwrw ymlaen gyda'r rhaglen, ac mae'r gwaith rhagbaratoi wedi ei gwblhau. Bydd y Fframwaith Adfywio arfaethedig yn cynnwys dogfen sirol ynghyd â chynlluniau adfywio

lleol ar gyfer 13 ardal ar draws Gwynedd. Ym mis Gorffennaf, cynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd gyda Aelodau Lleol er mwyn cynnig diweddariad ar y gwaith a'r trefniadau arfaethedig.

- 2.16 Bydd gwaith ymgysylltu ac ymgynghori gyda chymunedau lleol yn ganolog i'r rhaglen. Mae trefniadau 'Cynllun Ymgysylltu Ardal Ni 2035' wedi eu paratoi fydd hefyd yn gyfle i gyd-blethu gwahanol ymarferiadau ymgysylltu sydd yn cael eu cynllunio ar draws y Cyngor. Mae asesiadau ardaloedd unigol wedi eu paratoi a'u cylchredeg i Aelodau Lleol, Cynghorau Tref a Chymuned a grwpiau blaengar lleol. Bydd sgysia cychwynnol yn cael eu cynnal gyda Aelodau a'r sefydliadau lleol yn cael eu cynnal o fis Medi ymlaen, gan gynnig sail ar gyfer gwaith ymgysylltu manwl yn ystod mis Tachwedd.

3. PERFFORMIAD

- 3.1 Hoffwn dynnu eich sylw at y materion canlynol, nad ydynt yn ymwneud â'r Prosiectau Blaenoriaeth, ond sydd yn derbyn sylw gan yr Adran gan eu bod yn cael effaith ar berfformiad gwasanaethau a/neu yn achosi pryder i bobl Gwynedd. Nid yw'r wybodaeth yn cyfeirio at bob uned wasanaeth yn yr Adran, dim ond y rhai hynny y teimlwn fod angen tynnu eich sylw atynt ar y pwynt yma.

Gwasanaeth Morwrol

- 3.2 Rhagwelwyd nifer sylweddol o ymwelwyr i'r ardal yn ystod tymor yr haf eleni a bu i'r Gwasanaeth gyflwyno agweddau newydd i'r trefniadau gan gynnwys darpariaeth cofrestru ar-lein, derbyn taliadau gyda cherdyn ar y prif lithrfeydd, cynyddu'r nifer o staff tymhorol a hyrwyddo negeseuon diogelwch traethau.
- 3.3 Yn ystod Ch1 2021/2 roedd yr arfordir yn eithriadol o brysur - gyda'r nifer o ymwelwyr yn debygol iawn yr uchaf erioed (data i ddilyn). Ar y cyfan, ystyrir fod y trefniadau wedi gweithio'n effeithiol, ac y dylid cydnabod gwaith ac ymroddiad staff yn gweithio o dan amgylchiadau heriol. Bu'n ofynnol i ambell aelod o'r staff traethau hunan ynysu yn unol a'r trefniadau COVID ar brydiau gan roi pwysau ychwanegol ar y trefniadau gwaith. Yn anffodus, mae sawl achos wedi ei gofnodi yn ystod y cyfnod lle roedd agwedd bygythiol neu ymosodol tuag at staff. Mae'r Gwasanaeth hefyd wedi delio gyda nifer cyfyngedig o ddamweiniau difrifol, oedd yn cynnwys marwolaethau, sydd yn destun gwaith pellach. Yn unol â'r drefn arferol, bydd y Gwasanaeth yn cynnal adolygiad blynyddol o'r trefniadau yn sgil tymor yr Haf.
- 3.4 Gwelwyd hefyd gynydd o fewn yr harbyrau a'r nifer o gychod / badau dŵr personol ar y môr. Ar gyfer 2021/2 mae cynnydd o 35% mewn nifer o gwsmeriaid blynyddol yr Hafan; ynghyd a chynnydd yn y nifer o drwyddedau cychod pŵer a Badau Dŵr Personol a gyflwynwyd. Er gwaethaf ymdrechion y Gwasanaeth, mae bwlch mewn hawliau gorfodi yn erbyn badau dŵr personol yn parhau; ynghyd a phryderon am achosion fod cychod yn cael eu lansio heb gofrestru gyda'r Cyngor. Hoffwn hefyd dynnu'r sylw'r Aelodau fod Llywodraeth y Deyrnas Gyfunol wedi cyhoeddi'n ddiweddar iawn ymgynghoriad ar y bwriad o gynnwys Badau Dwr Personol o fewn deddfwriaeth forwrol er mwyn eu rheoli, a bydd cyfle i'r Cyngor gyflwyno sylwadau fel rhan o'r ymgynghoriad.

Parciau Gwledig

- 3.5 Yn ystod y cyfnod, gwelwyd nifer o ymwelwyr a phrysurdeb yn ein Parciau Gwledig hefyd. Ym Mharc Padarn, rhoddwyd trefniadau rheoli ychwanegol gan cynnwys staff tymhorol, arwyddion, trefniadau sbwriel (drwy'r Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol) a phenodi cwmni diogelwch ar benwythnosau. Tra fod llinellau melyn dwbl wedi eu gosod ar y briffordd ardal y Glyn, ystyrir fod angen mesurau pellach yn yr ardal. Rhagwelir y byddai gorchymyn parcio ar feysydd parcio Y Glyn yn cynnig pwerau gorfodaeth, gan greu incwm i'r Cyngor o'r defnydd sylweddol a wneir o'r safle. Mae adroddiad ar gyflwr hen strwythurau'r diwydiant llechi wedi ei baratoi hefyd gyda'r bwriad o dargedu ffynonellau ariannol allanol ar gyfer eu hadfer a'u diogelu.

Cefnogi Cymunedau

- 3.6 Yn ystod 2021/2, mae'r Gwasanaeth yn rhoi blaenoriaeth i'r gwaith o ddatblygu Fframwaith Adfywio newydd ar gyfer cymunedau'r Sir. Yn ystod Ch1, rhoddwyd sylw i ddatblygu 'Cynllun Ymgysylltu Ardal Ni 2035' gyda'r Uned Gyfathrebu Gorfforaethol. Bydd y Gwasanaeth yn arwain ar y gwaith o drefnu a chynnal sgysiau cychwynol gyda sefydliadau lleol o fis Medi ymlaen.
- 3.7 Yn mis Mehefin, fe agorwyd cronfa CIST Gwynedd ar gyfer 2021/2, ac mae adnoddau (refeniw a cyfalaf) i gyd wedi eu dyrannu yn ystod y rownd gyntaf. Yn ystod y cyfnod bu i'r Gwasanaeth hefyd hyrwyddo a gweinyddu grantiau 'un tro' Llywodraeth Cymru ar gael i grwpiau cymunedol er mwyn ymateb i amgylchiadau arbennig (yn cynnwys COVID a Brexit).

Rhaglenni Adfywio

- 3.8 Yn ystod 2021/2, bydd y Gwasanaeth yn rhoi blaenoriaeth i'r gwaith o ddatblygu prosiectau a rhaglenni adfywio ardaloedd canol tref. Ers mis Ebrill eleni, mae Rhaglen Adfywio Newydd Llywodraeth Cymru 'Trawsnewid Trefi' wedi dod yn weithredol, gyda threfniadau rhanbarthol newydd mewn lle. Mae'r Gwasanaeth yn cyd-weithio gyda nifer o grwpiau lleol er mwyn ystyried cyfleoedd i ddenu grantiau o'r rhaglen. Mae'r Gwasanaeth hefyd wedi bod yn cefnogi Ardaloedd Gwella Busnes Bangor a Caernarfon sydd wedi sefydlu ail dymor ers mis Ebrill eleni.
- 3.9 Yn ystod Ch1, roedd hefyd gwaith ychwanegol i baratoi cais y Cyngor ar gyfer Abermaw, Bala ac ardal Hirael, Bangor am arian o raglen 'Codi'r Gwastad' Llywodraeth Deyrnas Gyfunol.
- 3.10 Bydd angen ailgynllunio'r gwasanaeth yma i'r dyfodol er mwyn gallu gweithredu cynlluniau adfywio sy'n flaenoriaeth i'r Cyngor i'r dyfodol.
- 3.11 O ran dangosyddion a mesurau'r Adran, rwyf yn hapus gyda'r perfformiad. Mae'r adroddiadau misol dwi'n eu derbyn gan y gwasanaethau yn dangos fod niferoedd yn defnyddio ein gwasanaethau yn parhau'n isel o'i gymharu â 2019, a hynny yn sgil COVID. Mae trefniadau mewn lle i addasu'r gwasanaethau i'r dyfodol yn sgil profiadau'r 2 flynedd ddiwethaf a bydd ein mesuryddion yn cael eu hadolygu.

Digwyddiadau

- 3.12 Mae 2021-22 yn parhau i fod yn flwyddyn heriol i drefnwyr digwyddiadau yng Ngwynedd. Mae'r Cyngor wedi parhau i ddarparu cefnogaeth a chynngor i drefnwyr, ond hefyd wedi mabwysiadu trefniadau i ymgynghori gydag Aelodau Lleol a Chynghorau Cymuned cyn cefnogi unrhyw

ddigwyddiadau ar diroedd y Cyngor. Mae trefniadau ar gyfer cynnal digwyddiadau ar Yr Wyddfa hefyd yn cael eu cadarnhau rhwng y Cyngor ac Awdurdod y Parc Cenedlaethol.

3.13 Hoffwn dynnu eich sylw i'r mesuryddion canlynol gan eu bod wedi dangos newid sylweddol ers 2019:

- **Gwasanaeth Llyfrgelloedd.** Tra bod nifer benthyciadau rhwng Ebrill a Gorffennaf 2021 llawer is na'r patrwm hanesyddol - 44,481 (dim yn cynnwys eitemau digidol) o'i gymharu â bron i 35,000 ar gyfartaledd pob mis yn 2019/20; mae'r lefel llawer uwch na'r flwyddyn flaenorol pan gofnodwyd ddim ond 77,641 o fenthyciadau dros y flwyddyn gyfan. Ond dros yr un cyfnod mae gwasanaeth newydd wedi cael ei gyflwyno i ymateb i'r galw gan drigolion Gwynedd. Mae 1,361 o becynnau cludo i'r cartref wedi cael eu darparu rhwng Ebrill a Gorffennaf 2021 a 3,899 o becynnau clicio a chasglu wedi eu darparu dros yr un cyfnod. Byddwn yn ystyried y data yma wrth fesur perfformiad yn y dyfodol.
- **Amgueddfeydd ac Oriolau.** Er bod Storiell ac Amgueddfa Lloyd George wedi ail-agor, mae gallu'r gwasanaeth i ddenu'r un lefel o ymwelwyr wedi cael ei effeithio o ganlyniad i gyfyngiadau ar nifer mynediad i'r adeiladau. Golygai hyn mai dim ond 2,192 o ymwelwyr sydd wedi cael mynediad i'r adeiladau rhwng mis Ebrill a Gorffennaf 2021 o'i gymharu â bron i 20,000 ar gyfartaledd dros yr un cyfnod yn 2019. Ond mewn ymateb i'r sefyllfa yn 2020 mae'r gwasanaeth wedi cyflwyno gwasanaeth digidol Newydd. Rhwng mis Ebrill a Gorffennaf 2021 roedd 138,727 wedi ymgysylltu gyda'r gwasanaeth hwn. Mae'r gwasanaeth newydd wedi ymestyn mynediad i ddefnyddwyr a chyflwyno mynediad i gynulleidfa newydd. Byddwn yn ystyried sut i adeiladu ar y llwyfan yma i'r dyfodol wrth fesur perfformiad.
- **Byw'n Iach.** Er bod y canolfannau hamdden wedi ailagor ers mis Mai, nid ydynt yn gallu denu yr un lefel o ddefnyddwyr gan fod COVID yn parhau i gyfyngu ar niferoedd sydd yn gallu defnyddio'r gofod yn ddiogel a bod angen ailsefydlu patrymau defnydd cwsmeriaid. Rhwng Mai a Mehefin 2021 fe wnaeth 54,757 ddefnyddio'r canolfannau hamdden, oedd bron i 70% o ymweliadau blwyddyn 2020/21 gyfan. Ond mae'r lefel yn parhau islaw'r lefel cyn cyfnod COVID pan oedd tua 105,000 yn defnyddio'r canolfannau ar gyfartaledd pob mis. Byddwn yn parhau i gefnogi Cwmni Byw'n Iach i gynllunio i ymateb i'r bwlch incwm yn sgil y gostyngiad yn nifer defnyddwyr gwasanaeth.

4. SEFYLLFA ARIANNOL/ARBEDION

- 4.1 Bu i'r Adran Economi a Chymuned danwario £100k ar ddiwedd y flwyddyn ariannol 2020/21, yn bennaf gan fod llai o gostau yn sgil cau nifer o wasanaethau am gyfnodau helaeth o'r flwyddyn. Mae adolygiad manwl o sefyllfa ariannol 2021/22 yr Adran wedi ei gynnal yn ddiweddar fel rhan o adolygiad refeniw diwedd Awst ar gyfer y Cyngor gyfan. Rhagwelir y bydd yr Adran yn tanwario £203k erbyn diwedd y flwyddyn ariannol 2021/22. Prif reswm dros y tanwariant yw bod yr Adran yn rhagori ar y lefelau incwm eleni, yn benodol yn y meysydd traethau ac angorfeydd Hafan. Mae'r sefyllfa yma yn cael ei adrodd fel eitem ar wahân i Gabinet 12 Hydref 2021.
- 4.2 Byddaf angen trafod cyllideb 2022/23 gyda'r Adran yng ngwydd y cynnydd yn yr incwm a'r galw am gyllideb uwch i gwrdd a'r galw yn sgil COVID wedi i grantiau'r Llywodraeth ddod i ben.
- 4.3 Nid oes gan yr Adran gynllun arbedion newydd ar gyfer 2021/22, ond mae 4 cynllun sy'n parhau o flynyddoedd blaenorol gyda 3 yn disgwyl am ganiatâd i godi ffioedd fel rhan o adolygiad parcio. Mae trefniadau ar waith gan yr Adran Amgylchedd i wneud yr adolygiad ac mae'r

amserlen i wireddu'r arbedion yn ddibynnol ar y gwaith yma. Dwi'n gobeithio gallu cadarnhau'r amserlen ar gyfer y cyfarfod nesaf.

5. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Byddaf yn parhau i fonitro perfformiad y gwahanol wasanaethau yn fisol ac yn cyflwyno adroddiad pellach i sylw'r Cabinet ar ailgynllunio'r gwasanaeth adfywio a chefnogi busnes.

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt prioroldeb

Pennaeth Cyllid:

Mae swyddogion yr Adran Gyllid wedi cydweithio ag awdur yr adroddiad ac rwyf yn fodlon fod rhan 4 yr adroddiad yn adlewyrchiad teg o'r sefyllfa.

Mae'r adroddiad yn amlygu nifer o ffyrdd mae'r pandemig wedi cael effaith sylweddol ar fesurau perfformiad yr Adran ac oherwydd hynny wedi creu oediad mewn ambell i gynllun arbedion. Er hynny, mae'n bositif gweld cynnydd mewn nifer defnyddwyr rhai gwasanaethau, e.e. cynnydd yn defnyddwyr Hafan â amlygir yn 3.4.

